

REGLUR

um málsmeðferð ákvarðana á sviði póstmála hjá Byggðastofnun.

I. KAFLI Almennt.

1. gr. *Markmið.*

Reglum þessum er ætlað að auka gagnsæi í málsmeðferð Byggðastofnunar við töku stjórnvaldsákvæðana á sviði póstmála og stuðla að því að stjórnvæðingum séu vel rannsökuð og úrlausn þeirra í samræmi við vandaða stjórnvæðinguhætti.

2. gr. *Gildissvið.*

Reglurnar taka til mála þar sem leyst er úr ágreiningi með stjórnvaldsákvæðingum, eða þegar til greina kemur að taka stjórnvaldsákvæðingum, á grundvelli 32. og 40. gr. laga nr. 98/2019 um pósthjónustu, sbr. ákvæði stjórnvæðingulaga nr. 37/1993 þegar reglunum sleppir.

Reglurnar taka ekki til mála sem hafin eru að frumkvæði Byggðastofnunar, t.d. vegna úttekta og þess háttar, jafnvel þó svo að þau endi með stjórnvaldsákvæðingum, eða mála sem varða úthlutun réttinda.

Reglurnar gilda ekki um málsmeðferð stjórnvæðingum á kærustigi, en henni er stjórnað af úrskurðarnefnd fjarskipta- og póstmála sem starfar á grundvelli reglugerðar nr. 36/2009.

Málsmeðferð samkvæmt leiðbeinandi reglum nr. 1001/2019 sem Póst- og fjarskiptastofnun (nú Fjarskiptastofa) og Samkeppniseftirlitið hafa sett sér, ganga framur reglum þessum varðandi mál sem kunna að skarast við valdsvæðing beggja stofnana.

3. gr. *Móttaka og flokkun erinda.*

Þegar Byggðastofnun berst erindi skal stofnað um það mál í málaskrá stofnunarinnar, að jafnaði innan tveggja sólarhringa. Við stofnun máls er tekin afstaða til þess hvort mögulegt sé að það endi með stjórnvaldsákvæðingum og fer þá meðferð málsins eftir þessum reglum.

4. gr. *Kröfur um form erinda og réttleiki upplýsinga.*

Erindi sem felur í sér kröfu um töku stjórnvaldsákvæðingum skal að jafnaði vera skriflegt. Skjal sem sent er á rafrænan hátt, t.d. sem viðhengi í tölvupósti telst skriflegt erindi.

Kvartanir frá neytendum skulu að öllu jöfnu sendar Byggðastofnun á þar til gerðu rafrænu eyðublaði sem er aðgengilegt á heimasíðu stofnunarinnar.

Kvartanir frá póstrekingum skulu vera rökstuddar ásamt því að afrit af öllum gögnum sem vísað er til í kvörtuninni skulu vera meðfylgjandi. Kröfugerð skal vera skýr og meint brot aðila skulu heimfærð til viðeigandi lagaákvæða og/eða fyrri ákvæðana Byggðastofnunar og Póst- og fjarskiptastofnunar.

Byggðastofnun leiðbeinir málsaðilum ef einhverjir annmarkar eru á framsetningu erinda samkvæmt 1.-3. mgr.

Upplýsingar sem fram koma í erindum eða fylgja þeim til stuðnings skulu vera skýrar og réttar.

5. gr. *Meðferð trúnaðarupplýsinga.*

Beiðni málsaðila til Byggðastofnunar um takmörkun á aðgengi málsaðila að upplýsingum í málsgögnum skulu vera rökstuddar á grundvelli 17. gr. stjórnvæðingulaga nr. 37/1993. Byggðastofnun tekur ákvæðingum um hvort upplýsingarnar séu þess eðlis að þær skuli njóta trúnaðar. Það er á ábyrgð málsaðila og ber hann frumkvæðisskyldu til að benda á og merkja með greinilegum hætti þær upplýsingar sem hann telur eðlilegt að njóti trúnaðar gagnvart gagnaðilum máls.

Komi fram beiðni til Byggðastofnunar um aðgang að gögnum máls á grundvelli 5. gr. upplýsingalaga nr. 140/2012 tekur stofnunin ákvörðun um slíkan aðgang. Áður en slík ákvörðun er tekin mun Byggðastofnun skora á þann sem upplýsingarnar varða að upplýsa hvort hann telji að þær eigi að fara leynt. Veita skal frest í fjóra daga til að svara erindinu, en sjö daga ef upplýsingarnar varða einkahagsmuni í skilningi 2. mgr. 17. gr. upplýsingalaga nr. 140/2012.

Telji aðilar að mál skuli í heild eða að hluta njóta sérstaks trúnaðar, t.d. mál er varða öryggi ríkisins, eða viðkvæmar persónuupplýsingar, skal merkja efni málsins þannig með skýrum hætti. Slík gögn eru ekki send milli Byggðastofnunar og viðeigandi málsaðila nema með öruggum hætti.

II. KAFLI

Almennar málsmeðferðarreglur.

6. gr.

Tilkynning um fram komið erindi.

Byggðastofnun gefur þeim aðila sem kvörtun beinist að kost á því að tjá sig um fram komið erindi, eins fljótt og kostur gefst, nema að það falli augljóslega utan gildissviðs þeirra laga sem stofnunin starfar samkvæmt eða erindið augljóslega ekki tækt til efnislegrar meðferðar.

Sé kvörtun ekki tekin til efnislegrar meðferðar eða framsend til annars stjórnvalds er málshefjanda tilkynnt um það.

7. gr.

Könnun á formskilyrðum.

Þegar sjónarmið þess aðila sem kvörtun beinist að liggja fyrir tekur Byggðastofnun afstöðu til þess hvort upphafserindið uppfylli viðeigandi formskilyrði til frekari málsmeðferðar og hvort séu fyrir hendi einhver atriði sem geti haft áhrif á framgang málsins. Það sem er skoðað er m.a. hvort:

- a. Umkvörtunarefnið falli innan gildissviðs þeirra laga sem Byggðastofnun hefur umsjón og framkvæmd með.
- b. Kvörtun eða atriði sem byggt er á í kvörtun séu innan tilskilinna tímafresta, ef um slíkt er að ræða.
- c. Kvörtun sé frá réttum fyrirvarsmanni eða styðjist við fullnægjandi umboð.
- d. Kvartandi og sá sem kvörtun beinist að geti átt aðild að því stjórnsýslumáli sem erindið lýtur að.
- e. Kvartandi hafi lögvarða hagsmuni af því að fá skorið úr þeirri kröfu sem sett er fram í erindinu.
- f. Að sama krafa milli sömu málsaðila sé ekki til meðferðar hjá öðru stjórnvaldi eða dómstóli á sama tíma.
- g. Skorið hafi verið úr sömu kröfu milli sömu aðila í öðru máli hjá Byggðastofnun.
- h. Einhver atriði eða atvik séu til staðar sem geta valdið vanhæfi starfsmanna Byggðastofnunar til þess að fjalla um málið.

Telji Byggðastofnun að eitt eða fleiri skilyrði bresti fyrir því að taka erindi til frekari stjórnsýslumeðferðar gerir hún málshefjanda grein fyrir frumniðurstöðu sinni þar að lútandi og gefur honum kost á því að gera athugasemdir við hana. Komi fram andmæli málshefjanda við frumniðurstöðu Byggðastofnunar er skorið úr mögulegum ágreiningi um formskilyrði með stjórnvaldsákvörðun.

Þeim aðila er kvörtun beinist að er tilkynnt um lyktir máls samkvæmt þessari grein.

8. gr.

Athugun á forsendum sáttaumleitunar í deilum milli póstrekenda og framkvæmd hennar.

Byggðastofnun veur athygli málsaðila á því að hún leitar sátta milli málsaðila samkvæmt 1. mgr. 40. gr. laga nr. 98/2019 um póstpjónustu. Skrifleg samskipti Byggðastofnunar við málsaðila við upphaf stjórnsýslumáls teljast til sáttaumleitana og kallar stofnunin eftir sjónarmiðum þeirra um mögulegan sáttagrundvöll.

Meti Byggðastofnun að fyrir því séu meiri líkur en minni að hægt sé að ná samkomulagi boðar hún málsaðila á sáttafund.

Fallist málsaðilar á það að reyna áfram sáttaumleitunir annast Byggðastofnun umsjón og framkvæmd þeirra og setur fram tímaviðmið um lengd þeirra. Byggðastofnun boðar til sáttafunda á grundvelli skriflegrar

dagskrár sem tekur mið af ágreiningsefni málsins og þeirra sjónarmiða um mögulegan sáttgrundvöll sem fram hafa komið. Þá skal stofnunin rita fundargerð sem send er aðilum.

Sáttaumleitunum er framhaldið á meðan framgangur er í viðræðum sem gefa ástæðu til þess að ætla að samkomulag geti tekist. Meti Byggðastofnun það svo að ekki sé virkur framgangur í sáttaviðræðum, svo sem ef ágreiningur er um fundargerðir, aðilar sinna ekki fundarboðum, taka ekki þátt á sáttafundum o.þ.h. gefur hún málsaðilum tiltekinn frest til að ná samkomulagi.

Komi til þess að tímafrestur sé settur á sáttaumleitunir á grundvelli 4. mgr. er það á forræði málsaðila að óska eftir því við Byggðastofnun að boðað sé til sáttafunda á grundvelli dagskrár sem málsaðili, annar eða báðir, leggja fram. Takist ekki samkomulag fyrir tilgreind tímamörk falla sáttaumleitunir niður og Byggðastofnun tekur ágreininginn aftur til meðferðar til úrlausnar með stjórnvaldsákvörðun.

Takist málsaðilum að leysa úr ágreiningi með samkomulagi sín á milli færir Byggðastofnun samkomulagið í formlegan búning sem aðilar staðfesta með undirritun sinni.

9. gr.

Framkvæmd andmælaréttar.

Þegar aðila, sem erindi beinist að, er tilkynnt um fram komið erindi er honum gefinn kostur á andmælum. Sé erindi málshefjanda álitid tækt til efnismeðferðar er honum gefinn kostur á því að tjá sig um andmæli þess aðila sem kvörtun beinist að.

Svarfrestur í fyrstu umferð andmæla skal að jafnaði vera tvær vikur, nema að málefnalegar ástæður standi til þess að veita styttri svarfrest og mögulega lengri svarfrest. Á þessu stigi getur Byggðastofnun einnig kallað eftir þeim gögnum og upplýsingum frá aðilum sem hún telur að hafi þýðingu í málinu.

Meti Byggðastofnun það svo að það sé tilefni til að veita málsaðilum tækifæri á því að tjá sig um athugasemdir hvers annars öðru sinni skal að jafnaði gefa styttri svarfrest.

Að lokinni seinni umferð andmæla, hafi komið til hennar, sendir Byggðastofnun málsaðilum athugasemdir hvors annars til upplýsinga og gerir ekki ráð fyrir að veita frekari andmælafresti. Telji annar hvor eða báðir málsaðilar að þörf sé á fleiri umferðum andmæla þarf sá aðili sem biður um það, annar hvor eða báðir, að leggja fram rökstuðning fyrir þeirri ósk.

10. gr.

Friðs álitsumleitan.

Telji Byggðastofnun það skipta máli við efnislega úrlausn máls að leita sjónarmiða annars sérfræðistjórnvalds tilkynnir stofnunin málsaðilum um það.

Byggðastofnun getur leitað álit óháðs sérfræðings um tiltekin atriði. Sé ætlunin að leita álit óháðs sérfræðings gefur Byggðastofnun málsaðilum tækifæri á því að tjá sig um val stofnunarinnar á sérfræðingi, m.a. hvort fyrir hendi séu einhver atvik sem gætu valdið vanhæfi sérfræðingsins.

Ákveði Byggðastofnun að horfa til eða leggja til grundvallar álit sérfræðistjórnvalds eða óháðs sérfræðings við úrlausn máls er málsaðilum gefinn kostur á að tjá sig um slíkt álit áður en ákvörðun er tekin.

11. gr.

Samskipti við málsaðila undir rekstri máls.

Við öflun gagna og sjónarmiða getur Byggðastofnun boðað málsaðila á sinn fund. Slíkir fundir geta líka komið til að ósk og frumkvæði málsaðila.

Sé það ósk málsaðila að Byggðastofnun taki afstöðu til sjónarmiða sem fram hafa komið á fundi og/eða það er ætlun stofnunarinnar að leggja til grundvallar sjónarmið sem fram komu í umræðum á fundi með málsaðila, sem ekki eru þegar hluti af skriflegum gögnum máls, skal rita um það fundargerð sem gagnaðila málsins er gefinn kostur á að tjá sig um.

Eftir að Byggðastofnun hefur lýst gagnaöflun lokið samkvæmt 12. gr. gefur Byggðastofnun málsaðilum almennt ekki kost á því að funda með stofnuninni um ágreiningsefni viðkomandi stjórnsýslumáls.

12. gr.

Lok gagnaöflunar og gerð gagnalista.

Þegar allra viðeigandi gagna hefur verið aflað, andmælaréttur verið tæmdur og málið nægjanlega upplýst að mati Byggðastofnunar lýsir stofnunin yfir lokum gagnaöflunar, auk þess sem hún birtir lista yfir öll viðeigandi gögn máls ef umfang þess gefur tilefni til.

Í gagnalista eru tilgreind þau gögn sem hafa þýðingu við úrlausn máls. Ekki eru tilgreind gögn sem varða framkvæmd málsmeðferðar, t.d. tölvupóstar þegar verið er að áframsenda málsaðilum gögn til andmæla, veita þeim viðbótarsvarfresti o.s.frv., eða hafa áður birst opinberlega, nema sérstakar ástæður gefi tilefni til slíks.

Við afhendingu gagnalista er málsaðilum gefinn stuttur frestur, eftir umfangi máls, til að gera athugasemdir við lok gagnaöflunar og gagnalista. Telji einhver af málsaðilum að þörf sé fyrir frekari gagnaöflun þarf hann að leggja fram rökstuðning þess efnis.

Tilkynning um lok gagnaöflunar kemur ekki í veg fyrir að Byggðastofnun geti aflað þeirra viðbótargagna sem hún telur þörf á eða málsaðilar leggi fram upplýsingar sem hafa orðið til eftir að tilkynnt var um lok gagnaöflunar, enda fylgi rökstuðningur málsaðila fyrir þýðingu þeirra við úrlausn málsins.

13. gr.

Ákvarðanir um tilhögun málsmeðferðar.

Undir rekstri máls getur Byggðastofnun þurft að taka ákvörðun um tilhögun máls-meðferðar, t.d. um að farið skuli í álitsumleitan, vettvangsathugun fari fram, leyst sé úr tilteknum kröfum samtímis eða þær teknar fyrir í sitthvoru máli o.s.frv.

Allar slíkar ákvarðanir sem ekki binda endi á það stjórnarsýslumál sem er til meðferðar sæta ekki sérstakri kærui til úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála, með þeim undantekningum sem greinir í 2. mgr. 26. stjórnarsýslulaga nr. 37/1993. Upplýst er um slíkar ákvarðanir í rökstuddri tilkynningu til málsaðila.

14. gr.

Tilkynning um tafir á afgreiðslu máls.

Byggðastofnun leitast við að leysa úr ágreiningmálum eins skjótt og kostur er. Sjái stofnunin fram á að hún muni ekki leysa úr máli innan fjögurra mánaða frá móttöku erindis, kveði lög ekki á um styttri fresti, tilkynnir hún málsaðilum um það og upplýsir um leið hvenær megi vænta niðurstöðu.

15. gr.

Athafnaleysi málsaðila.

Berist engin svör frá þeim aðila sem erindi beinist að er honum tilkynnt, eftir ítrekun, að ákvörðun verði tekin á grundvelli fyrirliggjandi gagna, þ.e. upphafserindi málshefjanda og mögulegra gagna sem hafa verið lögð fram til þess tíma.

Sé um að ræða athafnaleysi málshefjanda, þ.e. hann tjáir sig ekki um sjónarmið og skýringar frá þeim aðila sem kvörtun beinist að, er að jafnaði litið svo á, eftir ítrekun, að málshefjandi hafi fallið frá kvörtun sinni og málinu er þá lokað í málaskrá Byggðastofnunar og málsaðilum tilkynnt um þau málalok.

16. gr.

Birting ákvörðunar og kæruleið.

Þegar niðurstaða í ágreiningsmáli liggur fyrir er tekin stjórnvaldsákvörðun. Að jafnaði birtir Byggðastofnun málsaðilum ákvörðun sama dag og hún er tekin með tölvupósti, en undirritað frumrit á pappír er póstlagt í ábyrgðarpósti.

Þegar ákvörðun er birt málsaðila er honum leiðbeint um kæruleið, þ.m.t. um kærufrest, kærugjöld og hvert skal beina kærui.

Ef ætla má að stjórnvaldsákvörðun innihaldi upplýsingar sem rétt er að njóti trúnaðar er málsaðilum gefinn hæfilegur frestur, að jafnaði fimm virkir dagar, til að benda á slíkar upplýsingar og rökstyðja þörf fyrir trúnaði á þeim.

17. gr.
Ákvörðun Byggðastofnunar

Ákvarðanir Byggðastofnunar skulu staðfestar af forstjóra og forstöðumanni lögfræðisviðs en koma ekki inn á borð stjórnar Byggðastofnunar nema til kynningar, sbr. 12. gr. reglna Byggðastofnunar um störf stjórnar.¹ Ákvarðanir Byggðastofnunar á sviði póstmála eru kærarlegar til úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála, sbr. 42. gr. laga nr. 98/2019. Kæran skal berast úrskurðarnefnd innan fjögurra vikna frá því viðkomandi varð kunnugt um ákvörðun Byggðastofnunar.

Um meðferð kæru vegna ákvarðana Byggðastofnunar skulu gilda sömu málsmeðferðarreglur og kveðið er á um í 20. gr. laga nr. 75/2021 um Fjarskiptastofu auk ákvæða reglugerðar nr. 36/2009 um úrskurðarnefnd fjarskipta- og póstmála.

Samkvæmt 4. mgr. 20. gr. laga nr. 75/2021 getur aðili einnig borið ákvörðun Byggðastofnunar beint undir dómstóla án þess að mál sé fyrst borið undir úrskurðarnefnd. Slíkt mál skal höfðað innan þriggja mánaða frá því að viðkomandi fékk vitneskju um ákvörðun stofnunarinnar. Málshöfðun frestar ekki réttaráhrifum ákvarðana stofnunarinnar. Málskot beint til dómstóla hindrar að úrskurðarnefnd sé heimilt að taka kæru til málsmeðferðar.

III. KAFLI
Málsmeðferð bráðabirgðaákvarðana.

18. gr.
Skilyrði bráðabirgðaákvörðunar.

Málsaðili sem fer fram á að Byggðastofnun taki bráðabirgðaákvörðun þarf að sýna fram á að skilyrði fyrir töku bráðabirgðaákvörðunar séu til staðar, sbr. 41. gr. laga nr. 98/2019 um pósthjónustu.

Komi fram fullnægjandi rökstuðningur fyrir því að lögbundin skilyrði fyrir töku bráðabirgðaákvörðunar séu uppfyllt er þeim aðila sem krafan beinist gegn, gefinn kostur á að tjá sig um það.

Sé það mat Byggðastofnunar að skilyrði fyrir töku bráðabirgðaákvörðunar séu ekki fyrir hendi gerir hún málsaðilum grein fyrir því með rökstuddum hætti og er meðferð málsins þá haldið áfram með hefðbundnum hætti.

19. gr.
Styttir svarfrestir.

Í málsmeðferð bráðabirgðaákvörðunar eru svarfrestir einungis miðaðir við þann tíma sem þykir vera málsaðilum nauðsynlegur til að tjá sig um skilyrði bráðabirgðaákvörðunar.

20. gr.
Rökstuðningur bráðabirgðaákvörðunar.

Rökstuðningur bráðabirgðaákvörðunar fjallar um skilyrði bráðabirgðaákvörðunar og þá hagsmuni sem í húfi eru fyrir alla málsaðila, þ.m.t. mögulega hagsmuni þriðja aðila, t.d. neytenda, sem ekki eiga beina aðild að ágreiningsmálinu. Einungis er horft til efnispáttu ágreinings að því marki sem nauðsynlegt þykir til að leggja mat á skilyrði bráðabirgðaákvörðunar.

21. gr.
Tilkynning um framhald máls.

Innan sjö daga frá bráðabirgðaákvörðun tilkynnir Byggðastofnun málsaðilum að málið sé tekið til umfjöllunar á grundvelli 32. eða 40. gr. laga nr. 98/2019, um pósthjónustu. Að öðrum kosti fellur bráðabirgðaákvörðunin úr gildi.

IV. KAFLI

¹ https://www.byggdastofnun.is/is/moya/page/reglur_um_storf_stjornar_byggdastofnunar

Ýmis ákvæði.

22. gr.
Reglusetningarheimild.

Málsmeðferðarreglur þessar eru settar samkvæmt heimild í 5. mgr. 32. gr. og 4. mgr. 40. gr. laga nr. 98/2019 um pósthjónustu.

23. gr.
Gildistaka.

Reglur þessar eru staðfestar af stjórn Byggðastofnunar og öðlast gildi við birtingu á heimasíðu stofnunarinnar.

Staðfest á fundi stjórnar Byggðastofnunar 17. desember 2021